

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 30/1988-89 med anledning av ltm Bert Häggbloms hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om att anlita en konsult för genomgång av polisens organisation.

Landstinget har den 16 november 1988 inbegärt lagutskottets yttrande över motionen. Utskottet, som hört polismästaren Björn Andersson, får med anledning härav anföra följande.

I motionen föreslås att landskapsstyrelsen borde låta en konsult se över den åländska polisens mål och organisation och att man i samband härmed särskilt skulle sträva till att utveckla polisens serviceinriktade och kontaktskapande verksamhet.

Polisförvaltningen på Åland regleras dels genom förordningen om handhavande av rikets allmänna lokalförvaltning och om polisväsendet i landskapet Åland (26/80) och dels genom landskapslagen om polisförvaltningen (46/81). I överenskommelseförordningen regleras bl.a. befogenhetsuppdelningen mellan statens och landskapets myndigheter och anges att en samrådsdelegation för polisförvaltningen skall finnas i landskapet. Landskapslagen om polisförvaltningen anger bl.a. att landskapet Åland är organiserat i ett gemensamt polisdistrikt. Vidare skall polismyndighetens verksamhet bedrivas inom en ordnings-, en brottmåls- och en kansliavdelning. Polismyndigheten skall biträdas av en polisdelegation med uppgift att effektivisera och främja polisverksamheten. Polisdelegationen tillsätts av landskapsstyrelsen varvid en av dess medlemmar är delegationens ordförande och de olika regionerna inom landskapet skall vara representerade i delegationen. Det sistnämnda innebär att vissa av delegationens medlemmar utses efter att kommunerna inkommit med förslag.

Utskottet konstaterar att Ålands polisdistrikts organisation kan betecknas som förhållandevis modern och att lagstiftningen är tidsenlig. Genom tillkomsten av 1981 års landskapslag om polisförvaltningen omorganiserades polisväsendet på Åland från att tidigare ha bestått av en polisinrättning i Mariehamn och flera länsmansdistrikt på landsbygden till att utgöra ett enda för Åland gemensamt distrikt. Samtidigt organiserades polismyndighetens inre verksamhet. Bestämmelserna i lagen kompletteras dessutom av ett av landskapsstyrelsen antaget reglemente för polisdistriktet.

I samband med distriktsammanslagningen inrättades lokala servicekontor i Godby, Degerby och Kumlinge där handlingar kan inlämnas och vissa expeditioner utfärdas. Utskottet vill understryka betydelsen av att kontoren fungerar så att lokalbefolkningens behov av service tillgodoses på ett tillfredsställande sätt.

Målen för polisens arbete finns angivna i 1 § landskapslagen om polisverksamheten (10/71). Där anges att på landskapets polis ankommer att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att lämna allmänheten skydd, upplysning och annan hjälp. Dessa mål motsvarar vad som allmänt gäller för polisens verksamhet också utanför landskapet.

Utskottet vill betona den i landskapslagen om polisförvaltningen förutsatta polisdelegationens betydelse som ett kontaktorgan mellan polisdistriktet å ena sidan och landskapsförvaltningen, kommunerna och allmänheten å andra sidan. Genom att en medlem av landskapsstyrelsen skall tjänstgöra som delegationens ordförande finns även förutsättningar för att landskapsstyrelsen kan hålla sig underrättad om polisens verksamhet. Enligt utskottets mening bör polisdelegationen kunna fungera som ett aktivt organ som inte blott behandlar till delegationen hänskjutna ärenden utan även på eget initiativ upptar aktuella frågor som rör polisverksamheten. Delegationen kan även vara ett viktigt stöd för polisdistriktets ledning i frågor som gäller verksamhetens inriktning och de metoder som kommer till användning i polisarbetet.

Utskottet har inhämtat att 1980 års överenskommelseförordning i vissa avseenden anses oklar eller lämnar väsentliga frågor oreglerade. Detta gäller bl.a. gränsdragningen mellan landskapets och rikets polis, den åländska polisens behörighet i riket respektive de befogenheter rikets polis har i landskapet, kontakterna mellan polischefen i landskapet Åland och polisinspektören i Åbo och Björneborgs län m.fl. frågor. Efter initiativ från samrådsdelegationen för polisförvaltningen och förslag av landskapsstyrelsen kommer justitieministeriet inom kort att tillsätta en arbetsgrupp för att granska förordningen.

Utskottet har vidare erfarit att man inom polisdistriktet tillsammans med företrädare för landskapsstyrelsen under året dryftat olika interna organisatoriska, praktiska och personalmässiga frågor. Från distriktets sida deltar representanter för såväl befäl som manskap i dessa ännu pågående samtal som kan leda till resultat genom interna beslut och åtgärder.

Eftersom utskottet kunnat konstatera att olika initiativ redan tagits och delvis även förverkligats, anser utskottet att något omedelbart behov av de i motionen efterlysta åtgärderna inte föreligger. Utskottet föreslår därför att motionen måtte förkastas.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte förkasta hemställningsmotionen nr 31/1988-89.

Mariehamn den 19 september 1989

På lagutskottets vägnar:

Gunnevi Nordman
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Nordman, viceordföranden Jan-Erik Lindfors samt ledamöterna Christer Jansson och Karlsson.